

تحلیل و بررسی علل استفاده بانوان هرمزگان از رنگ های گرم در البسه با استفاده تکنیک ویکور

رضا عامری سیاهویی^۱، آزاده آریانا^۲، شقایق مشایخی نژاد^۳، سعیده نیک نژاد^۴

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی، دانشگاه فنی و حرفه ای، دانشکده فاطمیه، ایران.
^۲ کارشناسی ارشد مدیریت منابع انسانی، دانشگاه فنی و حرفه ای، دانشکده فاطمیه، ایران.
^۳ کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی، دانشگاه هرمزگان، دانشکده مدیریت، ایران.
^۴ دانشجوی تکنولوژی طراحی و دوخت، دانشگاه فنی و حرفه ای، دانشکده فاطمیه، ایران.

چکیده

کشور ایران اسلامی به دلیل حضور اقوام مختلف در این سرزمین آن را به یکی از غنی ترین مراکز فرهنگی جهان تبدیل کرده است. پوشاک بارزترین نمود عینی تشخیص اقوام گوناگون ایرانی از یکدیگر است. لذا در این زمینه نقش رنگ لباس ها انکارناپذیر می باشند. هدف مقاله حاضر به بررسی علل استفاده بانوان هرمزگان از رنگ های گرم در لباس می پردازد. از این رو در ابتدا با استفاده از تحقیقات میدانی و پرسش نامه محقق ساخته مهم ترین علت ها شناسایی شدند. سپس با استفاده از تکنیک ویکور موارد مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت که نتایج تحقیق نشان می دهد که مهم ترین علل "وجود اقوام و قشرهای متفاوت در استان"، "موقعیت شغلی و منزلت و جایگاه اجتماعی بانوان در استان"، "آداب و رسوم و قومیت مداری مردم استان"، "امید به آینده و داشتن روحیه ای شاد در بانوان" و "مرزی بودن استان و رفت و آمدهای تجاری و تفریحی با کشورهای همسایه" می باشند.

واژه های کلیدی: رنگ گرم، لباس بانوان، تکنیک ویکور، استان هرمزگان.

مقدمه

پوشاک یکی از ضروری ترین نیازهای بشر است که تاریخی به قدمت تاریخ انسان دارد و متناسب با دوره های گوناگون زیست بشر، جلوه هایی مختلف و وجهی تاریخی یافته است (گل محمدی، ۱۳۸۱: ۲۳۹). شاید در آغاز شکل گیری اجتماع های بشری، پوشاک صرفاً جنبه ی حفاظتی داشته و برای مصون نگه داشتن بدن در برابر عوامل طبیعی و اقلیمی به کار می رفته است؛ ولی بعدها با گسترش باورهای دینی و فعالیت های اجتماعی و فرهنگی، کارکرد اجتماعی و فرهنگی و عقاید دینی، کارکرد اجتماعی و فرهنگی و نمادین پوشاک، برجسته تر شد و لباس، بیش از هر چیزی نشان دهنده هویت انسانی، اجتماعی و قومی انسان ها گشت (محبوبه الهی، ۱۳۸۹، ۳). موقعیت لباس و پوشاک در زندگی اجتماعی و فرهنگی یک کشور آنچنان است که می توان گفت لباس و فرهنگ دوروی یک سکه اند و نگاه به ادبیات یک فرهنگ چنان نگاه به آینه اهل آن فرهنگ است. تا هر آنچه را که در آن متجلی است به تمامی نمایان سازد. (زارعی، ۱۳۹۲، ۶۴) آنچه امروزه در لباس ها بیشتر نمود پیدا می کند رنگ ها می باشند، رنگ ها همواره در زندگی بشر مورد توجه بوده و حیات انسانی را متأثر ساخته است (لوشر، ۱۳۸۱، ۶)؛ و از جمله نشانه های چشمگیر الهی در جهان هستی رنگ است و از آنجا که بخش مهمی از تعامل انسان با محیط پیرامون به رنگ ها مربوط است، توجه به رنگ ها به عنوان عناصر زیباییبخشی به محیط پیرامون انسان اهمیت ویژه ای دارد. وجود رنگ به عنوان یکی از پایه ترین عناصر بصری از بدو پیدایش انسان تا به زندگی شهرنشینی امروز و تاثیر بی دلیل و مستقیم آن بر روان، خلیقات و احساسات مردم انکار ناپذیر است. (کیوان جلالپور بارفروشی، ۱۳۹۵، ۲)

هرمزگان گوشه ای از ایران زمین است که بر کناره های خلیج فارس و دریای عمان آرمیده و بر این آبی راز آمیز از بندر جاسک تا پارسین آغوش گوشوده است. تنی که از گزند آفتاب می رمد و خود را می پوشاند، به گرمایش دل میبندد و رنگ گرمش را به جان می خرد. بیهوده نیست که تن پوش مردم هرمزگان به ویژه زنان و دختران رنگین کمائی از رنگهای گرم را به تماشا می گذارد و آب چه شور و چه شیرین در آینه نگاه این مردم همواره موج میزند. (صفایسینی، ۱۳۸۸، ۷) حال ما در این پژوهش برآنیم که به تحلیل و بررسی علل استفاده بانوان هرمزگان از رنگ های گرم در لباس بپردازیم که در این راستا از تکنیک تصمیم گیری چندمعیاره ویکور استفاده می گردد.

لازم بذکر است که درباره رنگ ها، پوشش و لباس ها تحقیقات بسیاری انجام شده است؛ اما در هیچ یک از این پژوهش ها به صورت اختصاصی به موضوع علل استفاده از رنگ های گرم در پوشش بانوان توجهی نشده است. یا به صورتی گذرا به این مبحث اشاره گردیده است. به طور مثال پژوهش هایی که در خصوص رنگ می توان به آن اشاره نمود، شامل پژوهشی است که به بررسی تاثیر و نقش رنگ ها در روانشناسی محیط کار پرداخته، یا در پژوهش دیگر به بررسی تاثیرات رنگ در محیط های آموزشی پرداخته شده، هم چنین می توان به پژوهشی که به بررسی تاثیر روانشناسی رنگ ها در منظر شهری نیز اشاره نمود و یا پژوهشی که به بررسی اثرات رنگ بر سلامت در طب سنتی، طب نوین و آیات قرآنی پرداخته، نیز می توان اشاره کرد. در ضمن پژوهش هایی که به پوشش و لباس می پردازند شامل پژوهشی که به بررسی لباس به مثابه هویت می پردازد، یا در پژوهش دیگر به بررسی پوشاک سنتی زنان در جغرافیای فرهنگی ایران پرداخته، یا در پژوهش دیگر پوشاک محلی بلوچ ها و پیوستگی آن با هویت ملی پرداخته و همچنین در پژوهشی به بررسی مصرف پوشاک و ذائقه ی دینی (مطالعه موردی: لباس جین) می پردازند؛ و در خصوص پژوهش هایی که به اشاره ای بر رنگ پوشش پرداخته می توان به پژوهشی که به بررسی تاثیر روانی رنگ پوشش ظاهری کارکنان مراکز اطلاع رسانی و کتابخانه های عمومی بر سلامت روان آنان پرداخته و یا در پژوهش دیگری که به بررسی نظر پرستاران، والدین و کودکان ۵-۱۲ سال بستری در بخش کودکان در مورد رنگ لباس پرستاران پرداخته اند، اشاره نمود.

روش تحقیق

هدف مقاله حاضر تحلیل و بررسی علل استفاده بانوان هرمزگان از رنگ های گرم در البسه با استفاده تکنیک ویکور می باشد. لذا به لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ گردآوری و تحلیل داده ها، توصیفی و پیمایشی است؛ و همچنین در زمره مطالعات موردی جای می گیرد. جامعه آماری، شامل بانوان استان هرمزگان می باشد و از روش نمونه گیری تصادفی استفاده گردید. اطلاعات مورد نیاز برای انجام این پژوهش از دو روش روش کتابخانه ای و میدانی جمع آوری گردیده است. برای جمع آوری اطلاعات مربوط به ادبیات موضوع، پیشینه تحقیق و تعیین علت ها از کتاب ها، مقالات علمی داخلی و خارجی و پایگاه های اطلاعاتی مرتبط به موضوع استفاده شده است. هم چنین پرسشنامه ی محقق ساخته، براساس طیف پنج گزینه ای از خیلی کم تا خیلی زیاد، طراحی گردیده و با توزیع آن بین نمونه آماری اطلاعات مورد نیاز در خصوص موضوع پژوهش جمع آوری گردید.

در این پژوهش سوالات پرسشنامه و طراحی اولیه پرسشنامه متناسب با مبانی نظری و تحقیقات و نظر صاحب نظران واساتید و کارشناسان تدوین و سپس جهت سنجش روایی از دید خبرگان سوالات نامفهوم تعدیل یا حذف شده و سوالات جدید اضافه شد که در نهایت پرسشنامه اصلی تدوین گردید. همچنین برای تعیین پایایی تعدادی از پرسشنامه ها در بین افراد جامعه آماری مورد نظر توزیع که پس از تکمیل و جمع آوری پرسشنامه ها ضریب آلفای کرونباخ آنها با استفاده از نرم افزار SPSS تعیین شد؛ که هرچه مقدار آلفای کرونباخ به عدد یک نزدیک تر باشد پرسشنامه از پایایی بالاتری برخوردار است؛ و در این پژوهش مقدار ۰.۸۴۴ بوده که از پایایی مناسبی برخوردار است.

تکنیک ویکور^۱

روش ویکور به عنوان یکی از روش های تصمیم گیری چندمعیاره برای حل مسائل تصمیم گیری گسسته باشاخص های نامتناسب و متضاد ارائه گردیده است (اپریکوویک و تزنگ، ۲۰۰۴). این روش بر روی رتبه بندی و انتخاب از میان مجموعه ای از گزینه ها متمرکز است و راه حل سازشی را برای یک مسئله با توجه به شاخص های متضاد ارائه می دهد که می تواند تصمیم گیرنده را در دست یابی به راه حل نهایی یاری نماید. راه حل سازشی، موجه ترین و نزدیک ترین راه حل به نقطه ایده ال است (هوانگ و یون، ۱۹۸۱)

گام های روش به شامل بی مقیاس سازی ماتریس تصمیم؛ تعیین بهترین و بدترین مقدار از میان مقادیر موجود برای هر شاخص؛ محاسبه ی مقدار R و S؛ محاسبه ی مقدار Q؛ رتبه بندی گزینه ها و انتخاب گزینه نهایی می باشند.

تجزیه و تحلیل

در مورد علل استفاده بانوان هرمزگان از رنگ های گرم در البسه با استفاده از روش ویکور هر یک از علت ها را تجزیه و تحلیل نموده ایم. این تجزیه و تحلیل در جدول شماره ۱ نشان داده شده است.

¹ VIKOR

جدول ۱: محاسبه مقادیر شاخص های با استفاده از تکنیک ویکور

Q	R	S	علل استفاده بانوان هرمنزگانی از رنگ گرم درالبسه
0/17325	0/03596	0/64733	ریشه در سابقه ی تاریخی و فرهنگی مردم استان
1	0/10429	2/81584	الهام گیری و الگوبرداری از دریا و طبیعت استان
0/11108	0/0342	0/38469	آب و هوا و شرایط اقلیمی متفاوت در استان
0/16946	0/03839	0/55652	تفاوت های سنی، نگرشی و سلیقه ای بانوان استان
0/04557	0/02317	0/37865	آداب و رسوم و قومیت مداری مردم استان
0/04911	0/027	0/28354	امید به آینده و داشتن روحیه ای شاد در بانوان
0/01125	0/01858	0/34053	وجود اقوام و قشرهای متفاوت در استان
0/10558	0/02969	0/48979	الگوهای فرهنگی متفاوت در استان
0/36569	0/05391	1/09189	خط مشی، دستورات و فرامین اسلامی در خصوص پوشش
0/06485	0/02375	0/4591	مرزی بودن استان و رفت و آمدهای تجاری و تفریحی با کشورهای همسایه
0/01637	0/02087	0/29884	موقعیت شغلی و منزلت و جایگاه اجتماعی بانوان در استان
0/14294	0/03595	0/49425	طراحی و دوخت های متنوع و متفاوت البسه
0/4405	0/06151	1/246	تفاوت در نوع مذهب و معیشت بانوان استان
0/48812	0/06914	1/26194	سایز و اندازه های متفاوت البسه
0/24941	0/04677	0/71368	تغییر در نگرش و رفتارهای فردی بانوان
0/27264	0/04401	0/91312	سطح دانشی و علمی متفاوت در بانوان
0/08982	0/02973	0/40879	بکارگیری نقوش و طرحهای سنتی در پوشش بانوان
0/13817	0/03031	0/63658	هویت اجتماعی و فرهنگی متفاوت در سطح استان

پس از تجزیه و تحلیل جدول ۱، در خصوص انتخاب گزینه های نهایی با توجه به مقادیر R، S و Q گزینه ها در سه گروه مرتب می شوند و در نهایت گزینه ای به عنوان گزینه برتر انتخاب خواهد شد که در هر سه گروه به عنوان گزینه برتر شناخته شود. ترتیب قرارگیری گزینه ها با توجه به کاهش مقادیر R، S و Q می باشد. لازم به ذکر است که در گروه Q گزینه ای به عنوان گزینه برتر انتخاب می شود که بتواند دو شرط زیر را برقرار کند (حجازی، ۱۳۸۸):

الف) شرط ۱: اگر $A(1)$ و $A(2)$ به ترتیب اولین و دومین گزینه برتر در گروه Q و n بیانگر تعداد گزینه ها باشد، رابطه (۱) برقرار باشد:

$$Q(A(2)) - Q(A(1)) \geq 1/n-1 \quad (1)$$

زمانی که شرط اول برقرار نباشد، مجموعه‌ای از گزینه‌ها به صورت (۲) به عنوان گزینه‌های برتر انتخاب می‌شوند:

$$(۲) A(1), A(2), \dots, A(M) = \text{گزینه های برتر}$$

بیشترین مقدار M با توجه به رابطه (۳) محاسبه می‌شود:

$$(۳) Q(A(M)) - Q(A(1)) < 1/n-1$$

(ب) شرط ۲: گزینه $A(1)$ باید حداقل در یکی از گروه‌های R و S به عنوان رتبه برتر شناخته شود.

زمانی که شرط دوم برقرار نباشد دو گزینه $A(1)$ و $A(2)$ به عنوان گزینه‌های برتر انتخاب می‌شوند.

پس از تجزیه و تحلیل جدول ۱، در این بخش به منظور تشخیص مهم ترین علت ها، از توضیحات فوق استفاده شده است. نتیجه محاسبات عددی بر این اساس در جدول شماره ۲ آورده شده است.

جدول ۲: رتبه بندی علل با استفاده از تکنیک ویکور

تفاوت	Q	R	S	علل استفاده از رنگ گرم در لباس بانوان هرمزگانی
--	0/01125	0/01858	0/34053	وجود اقوام و قشرهای متفاوت در استان
0/00512	0/01637	0/02087	0/29884	موقعیت شغلی و منزلت و جایگاه اجتماعی بانوان در استان
0/03432	0/04557	0/02317	0/37865	آداب و رسوم و قومیت مداری مردم استان
0/03786	0/04911	0/027	0/28354	امید به آینده و داشتن روحیه ای شاد در بانوان
0/0536	0/06485	0/02375	0/4591	مرزی بودن استان و رفت و آمدهای تجاری و تفریحی با کشورهای همسایه
0/07857	0/08982	0/02973	0/40879	بکارگیری نقوش و طرحهای سنتی در پوشش بانوان
0/09433	0/10558	0/02969	0/48979	الگوهای فرهنگی متفاوت در استان
0/09983	0/11108	0/0342	0/38469	آب و هوا و شرایط اقلیمی متفاوت در استان
0/12692	0/13817	0/03031	0/63658	هویت اجتماعی و فرهنگی متفاوت در سطح استان
0/13169	0/14294	0/03595	0/49425	طراحی و دوخت های متنوع و متفاوت البسه
0/15821	0/16946	0/03839	0/55652	تفاوت های سنی، نگرشی و سلیقه ای بانوان استان
0/162	0/17325	0/03596	0/64733	ریشه در سابقه ی تاریخی و فرهنگی مردم استان
0/23816	0/24941	0/04677	0/71368	تغییر در نگرش و رفتارهای فردی بانوان
0/26139	0/27264	0/04401	0/91312	سطح دانشی و علمی متفاوت در بانوان
0/35444	0/36569	0/05391	1/09189	خط مشی، دستورات و فرامین اسلامی در خصوص پوشش

0/42925	0/4405	0/06151	1/246	تفاوت در نوع مذهب و معیشت بانوان استان
0/47687	0/48812	0/06914	1/26194	سایز و اندازه های متفاوت البسه
0/98875	1	0/10429	2/81584	الهام گیری و الگوبرداری از دریا و طبیعت استان

نتیجه گیری

یافته های نهایی و نتیجه گیری از پژوهش، علاوه بر اینکه از نظر کاربردی نمودن پژوهش و کمک به حل مسئله موجود اهمیت دارد، در ایجاد و تقویت انگیزه در پژوهشگران و هموار نمودن راه پژوهش های بعدی نیز کاملاً اثرگذار است. این مقاله با هدف تحلیل و بررسی علل استفاده بانوان هرمزگان از رنگ های گرم در البسه با استفاده تکنیک ویکور صورت پذیرفته، پس از تعیین علت ها، پرسشنامه ها تدوین و سپس بعد از تکمیل توسط نمونه آماری، داده ها با استفاده تکنیک ویکور تجزیه و تحلیل قرار گرفته و موارد شناسایی گردیدند که مهم ترین علل شامل "وجود اقوام و قشرهای متفاوت در استان"، "موقعیت شغلی و منزلت و جایگاه اجتماعی بانوان در استان"، "آداب و رسوم و قومیت مداری مردم استان"، "امید به آینده و داشتن روحیه ای شاد در بانوان" و "مرزی بودن استان و رفت و آمدهای تجاری و تفریحی با کشورهای همسایه" می باشند.

منابع

۱. الهی، محبوبه (۱۳۹۴). "لباس به مثابه هویت"، فصلنامه مطالعات ملی، سال یازدهم، شماره ۲، صفحه ۴-۳۰.
۲. جلالپور بار فروشی، کیوان؛ جمشیدی، حسینعلی و قارا خانی، علیرضا (۱۳۹۵). "بررسی تاثیر روانشناسی رنگ ها در منظر شهری"، دومین کنفرانس بین المللی دستاوردهای نوین پژوهشی در عمران، معماری و مدیریت شهری، صفحه ۹-۹.
۳. زارعی، اسداله (۱۳۹۲). "بازتاب فرهنگ و لباس در ادبیات ایران"، فصلنامه هنر علم و فرهنگ، شماره ۱، زمستان ۹۲، صفحه ۶۴-۷۲.
۴. صفا ایسینی، شایا (۱۳۸۸). "کتاب پوشاک بانوان هرمزگان"، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان.
۵. گل محمدی احمد (۱۳۸۱)، "جهانی شدن، فرهنگ، هویت" تهران، نشر نی.
۶. لوشر، ماکس (۱۳۸۱). "روانشناسی رنگ ها"، ترجمه ویدا ابیدزاده، چاپ دوازدهم، صفحه ۶-۷.
۷. حجازی، محسن (۱۳۸۸). "رتبه بندی شرکت های بیمه در ایران با استفاده از تحلیل عاملی و روش های تصمیم گیری چندمعیاره" پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت صنعتی، گرایش تحقیق در عملیات. دانشگاه علامه طباطبایی دانشکده مدیریت و حسابداری.
8. Hwang, CL & Yoon, K (1981). " Multiple attribute decision making", Lecture Notes in Economics and Mathematical Systems, vol. 186. Springer- Verlag, Berlin.
9. Opricovic, S., Tzeng, G.H., (2004). "The Compromise solution by MCDM methods: A comparative analysis of VIKOR and TOPSIS". European Journal of Operational Research 156 (2), 445-455.

An Analysis and Investigation of the Causes of Hormozgan Ladies' Use of Warm Colors in Clothing Using the Vikor Technique

Reza Ameri Siahoyee¹, Azadeh Ariana², Shaghayegh Mashayekhinejad³, Saeideh Niknejad⁴

1. *Master of industrial management, Technical and Vocational University, Faculty of Fatemieh, Iran.*
2. *Master of industrial management, Technical and Vocational University, Faculty of Fatemieh, Iran.*
3. *Master of industrial management, Hormozgan University, Faculty of Management, Iran.*
4. *Student of design and sewing technology, Technical and Vocational University, Faculty of Fatemieh, Iran.*

Abstract

The presence of various tribes and ethnic groups in the Islamic Republic of Iran has made this country one of the richest cultural centers in the world. Clothing is the clearest sign to distinguish different ethnic groups of this country from one another. Therefore, the role of color used in clothes is indisputable. The purpose of this article is to study the reasons why Hormozgan ladies use warm colors in their clothing. To achieve this, we first identified the most important reasons for the use of warm clothes by Hormozgan ladies using the field method and a researcher-made questionnaire. Then we used the Vikor Technique to analyze the collected data. The results of the research show that the most important causes of the use of warm clothes by Hormozgan ladies include "the existence of different ethnic groups in this province", "the ladies' job status and social position in this province", "customs and ethnicity of the people living in this province", "the ladies' having hope for the future and having a happy mood", and "the province's being a border province and having relations with the neighboring countries for trade and leisure activities".

Keywords: warm colors, ladies' dresses, Vikor Technique, Hormozgan Province
